GEMEENTE ZEVENAAR

Financiële actualisatie Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032

Kerkstraat 27 ◆ Postbus 10 ◆ 6900 AA Zevenaar ◆ (0316) 595111 ◆ gemeente@zevenaar.nl ◆ www.zevenaar.nl

Inhoud

1 Voorwoord **3**

2 Inleiding **4**

2.1 Aanleiding 4
2.2 Beleidskader IBOR 2022-2032 4

3 Ontwikkelingen en terugblik 2022-2026 **6**

3.1 Omgevingsvisie Zevenaar 2040 6
3.2 Revitaliseringen 6
3.3 Areaal 11
3.3.1 Wat beheren we? 11
3.3.2 Begraafplaatsen 11
3.4 Inlopen achterstanden 12
3.4.1 Groen 12
3.4.2 Bomen 12
3.4.3 Elementverharding 13
3.5 Ambities uit IBOR 2022-2032: Wat hebben we gedaan? 14
3.5.1 Biodiversiteit 14
3.5.2 Klimaatadaptatie 15
3.5.3 Duurzaam en circulair 16
3.5.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen 16
3.5.5 Betrokken en tevreden inwoners 18
3.5.6 Conclusie 20

4 Financiële actualisatie **21**

4.1 Toelichting actualisatie 21
4.2 Exploitatie en voorzieningen 21
4.2.1 Stand van zaken 21
4.2.2 Extra benodigde middelen 22
4.3 Investeringen 23
4.3.1 Stand van zaken 23
4.3.2 Benodigde middelen vervangingen 24
4.3.3 Kapitaallasten 25
4.4 Samenvatting financiële actualisatie 25

5 Conclusie **26**

1 Voorwoord

Voor u ligt de financiële actualisatie van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2022-2032. Het IBOR beschrijft hoe de gemeente Zevenaar haar openbare ruimte wil beheren en ontwikkelen. We werken aan een openbare ruimte die veilig, goed onderhouden, aantrekkelijk en toekomstbestendig is. Daarbij zetten we in op het versterken van biodiversiteit, het vergroten van klimaatbestendigheid en het toepassen van duurzame en circulaire oplossingen. Ook hechten we waarde aan de betrokkenheid van inwoners en medewerkers bij het beheer van de openbare ruimte.

Bij de vaststelling van het IBOR in oktober 2022 zijn de benodigde budgetten tot en met 2026 beschikbaar gesteld. Met deze actualisatie vragen wij de budgetten aan voor de periode 2027-2031, zodat we nieuwe beheerplannen kunnen opstellen en uitvoeren. De kwaliteitsniveaus, ambities en doelstellingen uit het IBOR blijven ongewijzigd. Het IBOR 2022-2032 blijft daarmee het geldende beleidskader. Bij het opstellen van de nieuwe beheerplannen nemen we onze eigen ervaringen, maar ook die van de inwoner mee. Daarnaast onderzoeken we waar aanpassingen nodig zijn om deze ambities ook in de toekomst te kunnen realiseren.

Deze actualisatie bevat daarom niet alleen een financiële onderbouwing voor de komende jaren, maar ook een terugblik op de resultaten die sinds 2022 zijn behaald. Hiermee maken we inzichtelijk welke stappen zijn gezet om de ambities en doelstellingen uit het IBOR te realiseren.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

In oktober 2022 is door de gemeenteraad het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR) vastgesteld. Hiermee is het beleidskader voor het beheer van de openbare ruimte vastgelegd voor de aankomende tien jaar en zijn de benodigde financiële middelen voor de periode 2022-2026 aangevraagd. Volgend op de vaststelling van het IBOR zijn de beheerplannen opgesteld met de concrete uitwerking van de IBOR-doelstellingen en de inzet van de budgetten. Ook zijn we gestart met de revitaliseringsprojecten.

Om in 2027 nieuwe beheerplannen op te kunnen stellen en verder te gaan met de revitaliseringsprojecten, leggen wij nu de financiële actualisatie van het IBOR voor. Hierin zijn de benodigde financiële middelen voor de periode 2027 tot en met 2031 opgenomen. Met deze budgetten kunnen wij nieuwe beheerplannen opstellen waarin, in lijn met de ambities uit het IBOR, de onderhouds- en vervangingsstrategie verder wordt uitgewerkt voor de aankomende jaren. Daarnaast kunnen we door met de lopende revitaliseringen en starten met de voorbereiding voor de geplande projecten.

2.2 Beleidskader IBOR 2022-2032

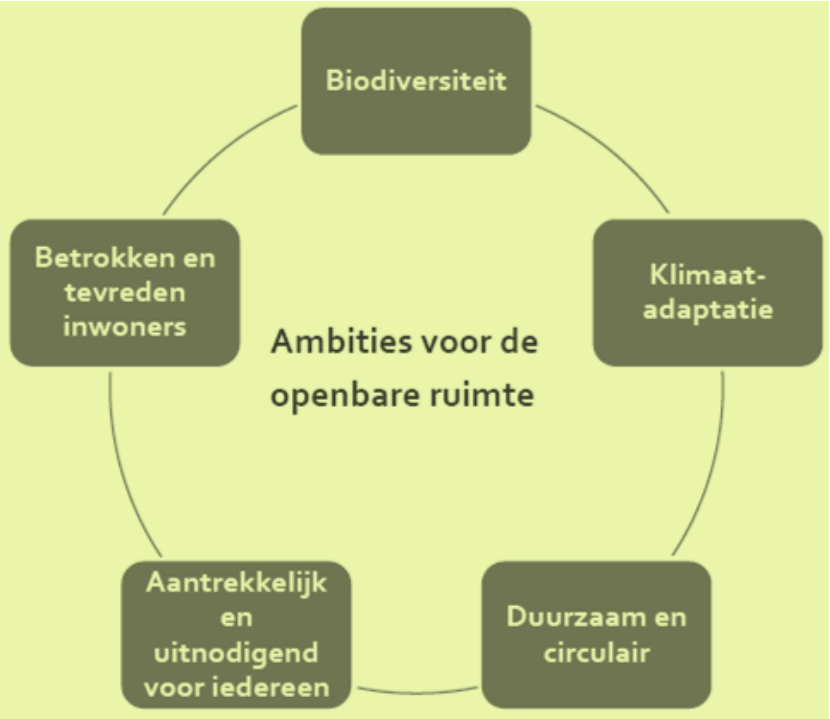
De looptijd van het beleid dat is opgenomen in het IBOR bedraagt tien jaar. Het IBOR geeft inzicht in de ambities die de gemeente Zevenaar heeft voor het beheer van de openbare ruimte. Daarin is ook aandacht besteed aan ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de energietransitie, gezondheidsongelijkheid, biodiversiteitsverlies en de bouwopgave. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de leefbaarheid, de beleving, het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. De ambities in het IBOR zijn dan ook vastgesteld met het idee om in te kunnen spelen op dit soort ontwikkelingen.

Met de vaststelling van het IBOR 2022-2032 heeft de gemeenteraad gekozen voor het uitvoeren van onderhoudsscenario 1. Met de keuze voor dit scenario konden we inzetten op het behouden van de huidige beeldkwaliteitsambities, het inlopen van achterstanden en het behalen van de IBOR-ambities. Deze ambities zijn de visie van de gemeente Zevenaar op de openbare ruimte in 2032 samengevat, met als doel de openbare ruimte te verbeteren.

De IBOR-ambities zijn:

- We willen de biodiversiteit vergroten en de bestaande behouden.
- We willen dat de openbare ruimte beter bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals hitte, droogte en wateroverlast.
- We willen een duurzame en circulaire openbare ruimte en beheerorganisatie.
- We willen een mooie, verkeersveilige en toegankelijke openbare ruimte voor iedereen die uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten.
- We willen dat inwoners tevreden zijn met de openbare ruimte en zich betrokken voelen bij die openbare ruimte.

Per ambitie zijn in het IBOR doelstellingen, de financiële consequenties ervan voor de uitvoeringsbudgetten van het beheer en de acties voor de organisatie opgenomen. De doelstellingen zijn vervolgens verder uitgewerkt in de beheerplannen. Deze beheerplannen zijn in 2022 opgesteld en ter vaststelling aan het college voorgelegd.

Figuur 1 Samenvatting van de ambities voor de openbare ruimte uit het IBOR 2022-2032

3 Ontwikkelingen en terugblik 2022-2026

3.1 Omgevingsvisie Zevenaar 2040

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze wet bundelt en vereenvoudigt de regels voor de fysieke leefomgeving en heeft als doel om beleid en uitvoering beter op elkaar af te stemmen, met meer ruimte voor integraal werken en participatie. Een belangrijk instrument binnen deze wet is de omgevingsvisie. Hierin legt de gemeente haar langetermijnvisie vast op de ontwikkeling, het gebruik en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals wonen, werken, mobiliteit, natuur en openbare ruimte.[1]

In 2025 heeft de gemeente Zevenaar de Omgevingsvisie Zevenaar 2040 vastgesteld. In deze visie wordt richting gegeven aan hoe de fysieke leefomgeving zich in de komende jaren moet ontwikkelen, met aandacht voor kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid. De visie biedt daarmee een samenhangend kader voor toekomstige keuzes en investeringen in de openbare ruimte en andere onderdelen van de leefomgeving.

De ambities van de gemeente voor de openbare ruimte vormen een belangrijk onderdeel van deze visie. De vijf IBOR-ambities zijn expliciet opgenomen en geven richting aan hoe de openbare ruimte in Zevenaar zich de komende jaren moet ontwikkelen. Hiermee wordt geborgd dat beleid en uitvoering aansluiten bij de bredere langetermijnvisie van de gemeente en dat consistent wordt gewerkt aan een aantrekkelijke, functionele en toekomstbestendige leefomgeving.[2]

3.2 Revitaliseringen

Het IBOR is met name gericht op het regulier beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Vanuit het IBOR wordt de nadruk gelegd om dit uit te voeren via een integrale werkwijze. Daarnaast ziet de gemeente ook toe op het op tijd vervangen van onderdelen van de openbare ruimte. De revitaliseringen zijn hier een voorbeeld van.

In gemeente Zevenaar worden revitaliseringsprojecten uitgevoerd om wijken op te knappen die verouderd zijn en te maken hebben met achterstallig onderhoud. Veel van deze wijken zijn gebouwd in de jaren '60 en '70. Uit inventarisaties en inspecties die in de periode 2019-2021 hebben plaatsgevonden, bleek dat niet alleen de openbare ruimte bovengronds (zoals wegen, stoepen en groen) aan vernieuwing toe is, maar ook de ondergrondse infrastructuur, zoals riolering en kabels en leidingen. Om dit aan te pakken, is in 2023 het projectteam Revitaliseringen van team Beheer Fysieke Leefomgeving gestart. Dit team werkt integraal, gebiedsgericht en projectmatig: per wijk wordt gekeken wat nodig is en wordt een samenhangend plan gemaakt en uitgevoerd.

[1] Omgevingsvisie Zevenaar 2040, pagina 56.
[2] Omgevingsvisie Zevenaar 2040, pagina 17.

De revitalisatieprojecten zijn een goed voorbeeld van integraal werken. In de praktijk betekent revitalisatie dat verouderde onderdelen worden vervangen of vernieuwd. Zo worden rioleringen en bestrating aangepakt en, waar nodig, de openbare verlichting. Tegelijkertijd krijgt het groen een nieuwe impuls. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar hoe de wijk er technisch beter van wordt, maar ook naar duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

Materialen worden zoveel mogelijk hergebruikt en er wordt rekening gehouden met efficiënt beheer op de lange termijn. Daarnaast spelen de IBOR-ambities bij deze projecten een grote rol. Bij de revitaliseringen wordt rekening gehouden met het vergroten van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Denk aan maatregelen die helpen tegen hitte, droogte en wateroverlast, zoals meer groen en betere regenwaterbuffering.

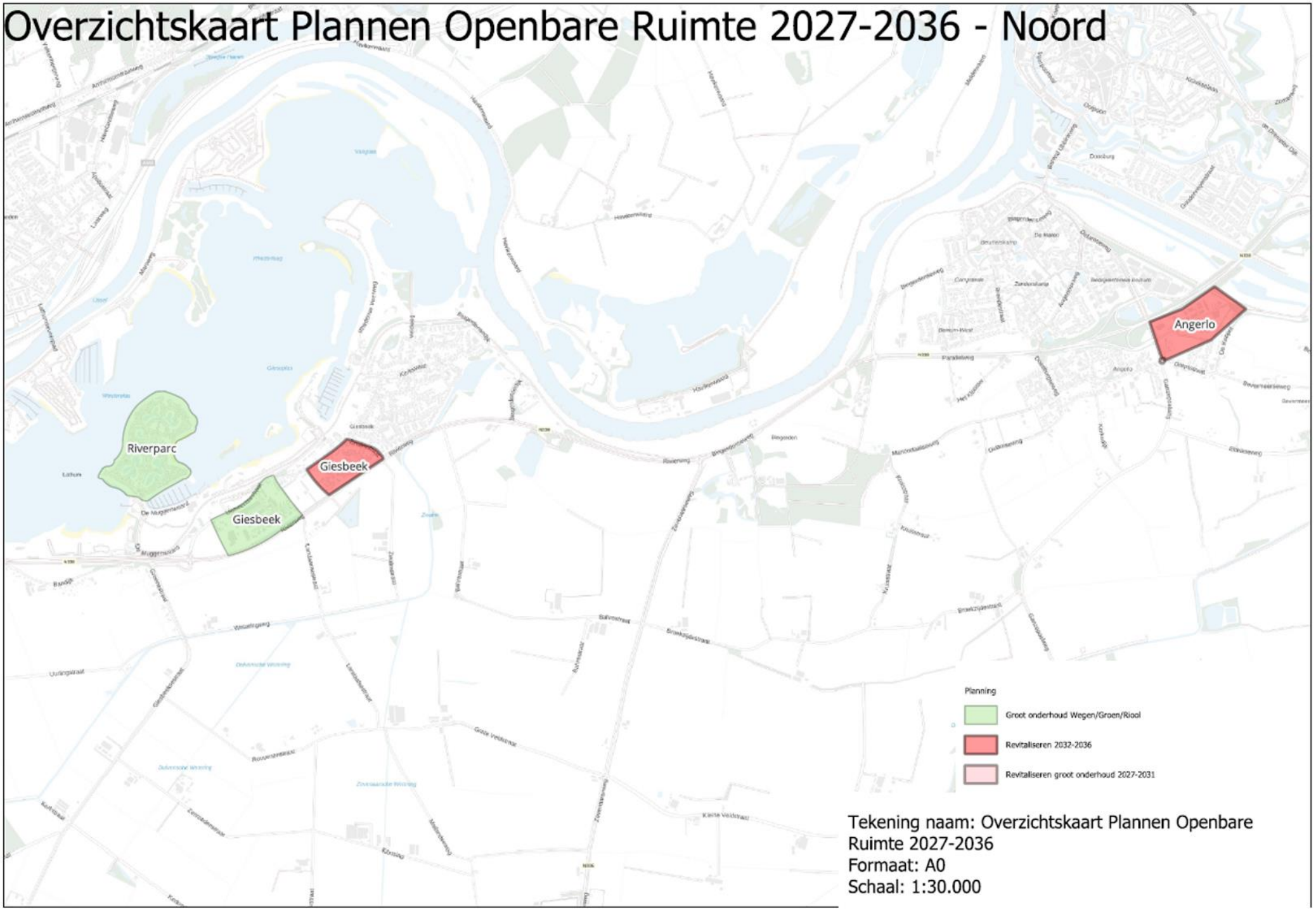
Ook de sociale kwaliteit van de openbare ruimte is een belangrijk punt bij de revitaliseringen. Dit wordt meegenomen door te participeren met omwonenden. Door in gesprek te gaan met omwonenden worden hun ideeën opgehaald over onderwerpen zoals spelen, groen, parkeren, toegankelijkheid en ontmoetingsplekken. Deze ideeën worden waar mogelijk meegenomen in de plannen. Op die manier sluit de nieuwe inrichting zo goed mogelijk aan bij de wensen en behoeften van de buurt. Dit alles maakt de revitaliseringen een belangrijk onderdeel van de in het IBOR beschreven manier van werken waarbij integraal, gebiedsgericht en planmatig wordt gestuurd op beheer, onderhoud en vervangingen van de openbare ruimte. Hieronder volgt een overzicht de afgeronde, lopende en toekomstige projecten.

Project	Status	Wanneer afgerond/gepland
Angerlo	Gereed	2024
Bloemenkamp	Gereed	2025
Tolkamer fase 1	Gereed	2025
Lobith Zuid fase 1 en 2	Gereed	2025
Lobith Noord fase 1	Gereed	2026
Schrijvershoek fase 1 en 2	Lopend	Lopend
Pannerden fase 1	Lopend	Lopend
Lobith Noord fase 2 en 3	Lopend	Lopend
Lobith Zuid fase 3	Lopend	Lopend
Oud Zevenaarseweg	Gepland	2027-2028
Schrijvershoek fase 3	Gepland	2028
Pannerden fase 2, 3 en 4	Gepland	2028-2030
Lobith fase 4	Gepland	2029
Grieth	Gepland	2030

Tabel 1 Overzicht revitaliseringsprojecten

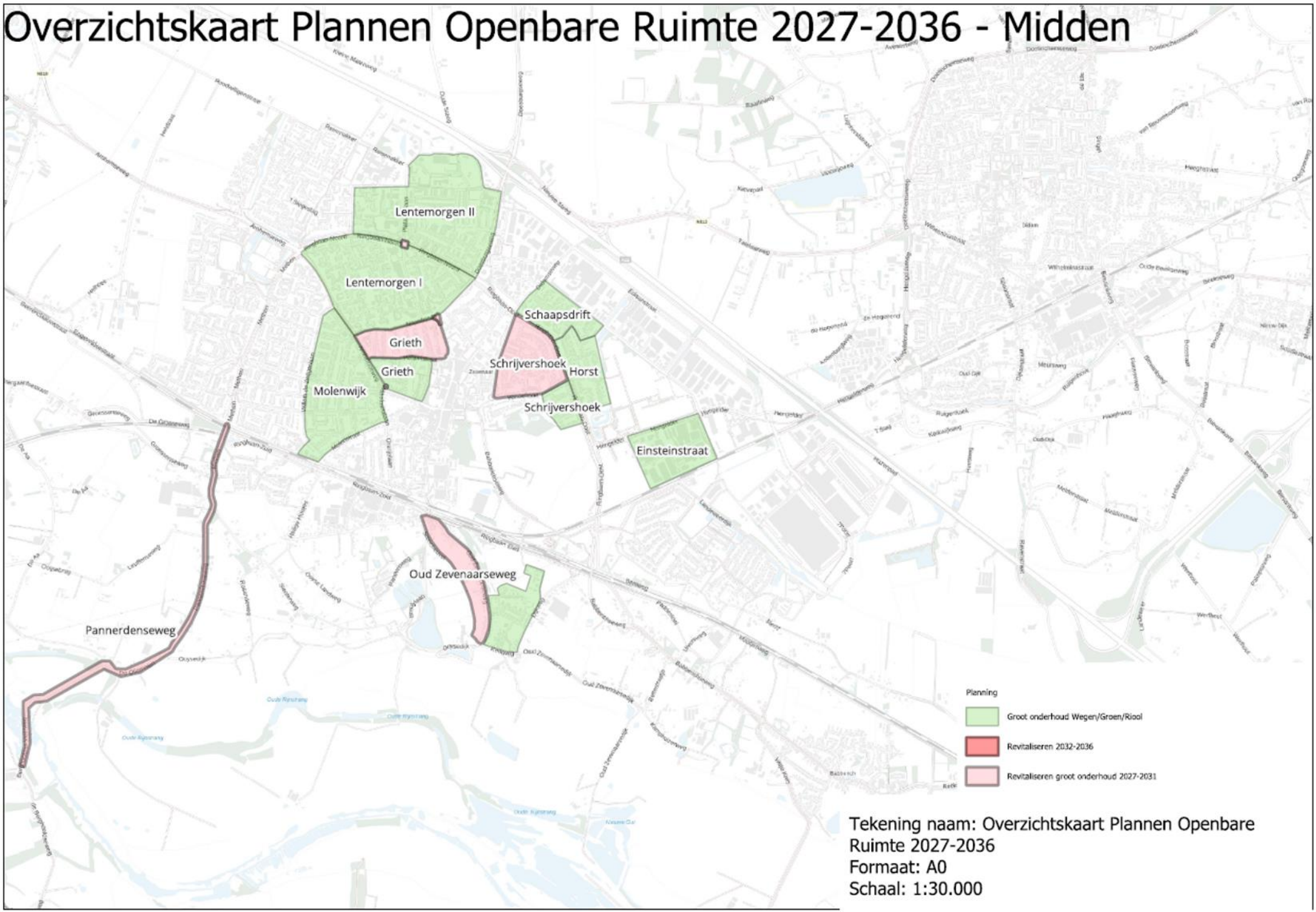
Op de volgende pagina's zijn de overzichtskaarten weergegeven waarop de geplande revitaliseringen en het groot onderhoud zijn ingetekend. In het roze zijn de revitaliseringsprojecten gepland voor de periode 2027-2031 weergegeven, in het rood de revitaliseringsprojecten voor de periode 2032-2036 en in het groen de groot onderhoudsrondes voor de aankomende jaren.

Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036 - Noord

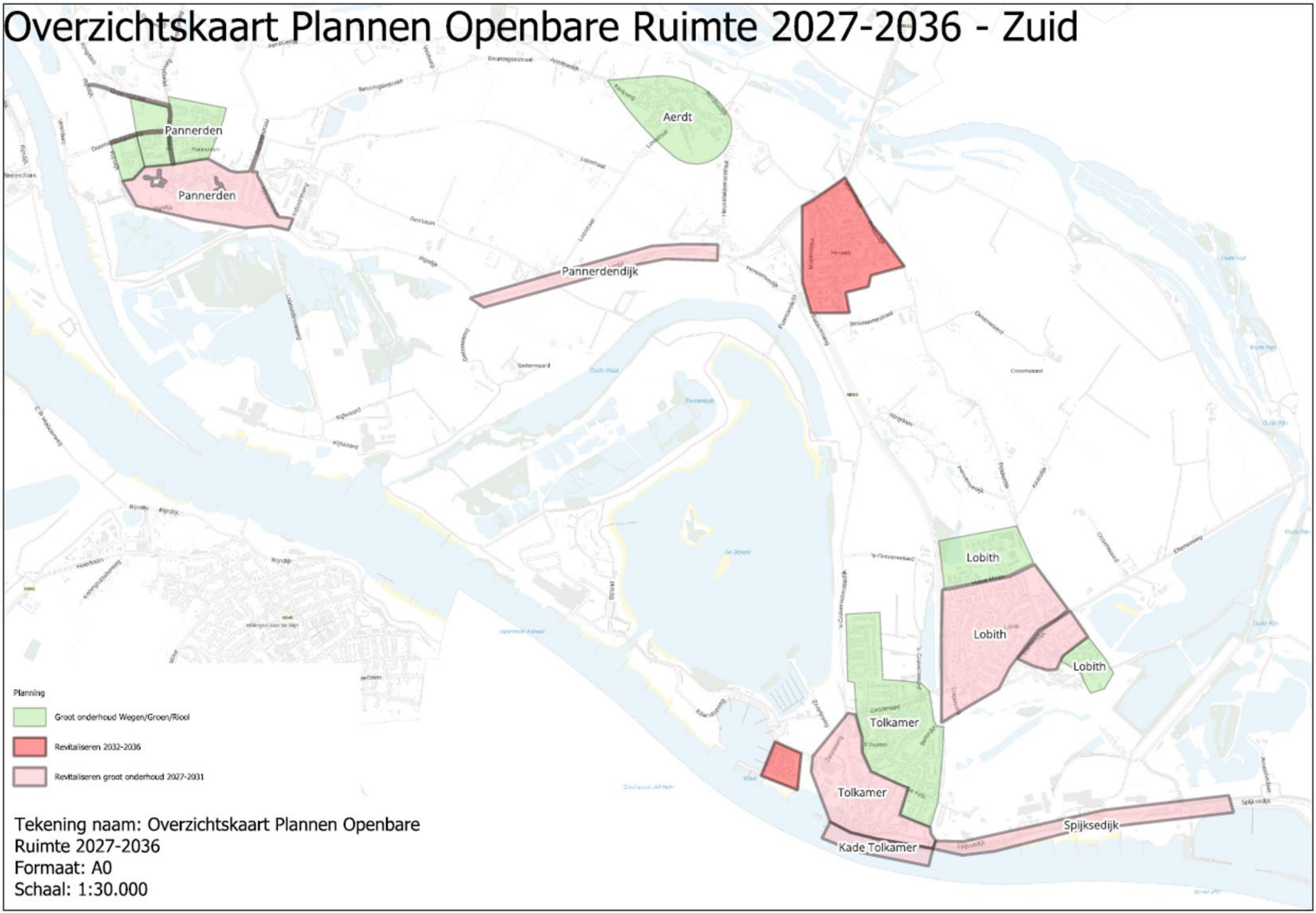
Tekening naam: Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036
Formaat: A0
Schaal: 1:30.000

Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036 - Midden

Tekening naam: Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036
Formaat: A0
Schaal: 1:30.000

Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036 - Zuid

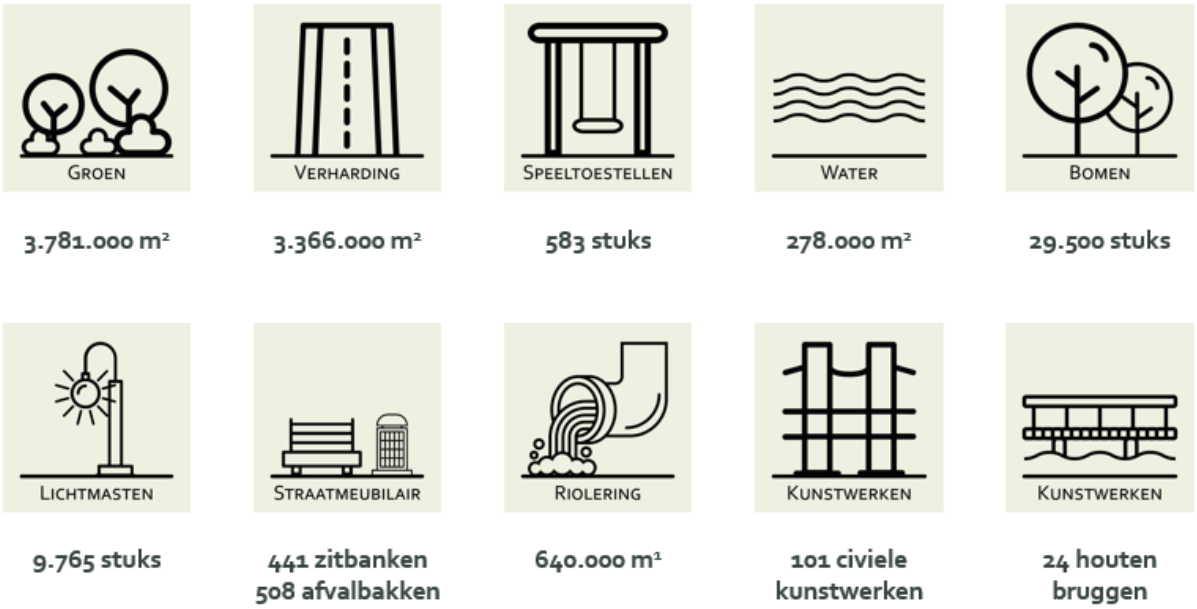

Tekening naam: Overzichtskaart Plannen Openbare Ruimte 2027-2036
Formaat: A0
Schaal: 1:30.000

3.3 Areaal

De afgelopen jaren is het areaal toegenomen, wat invloed heeft op de wijze waarop de gemeente het beheer, onderhoud en de vervangingsopgave uitvoert, maar ook wat er voor nodig is om dit uit te voeren. Hieronder is een overzicht van het op dit moment bekende areaal opgenomen. Daarnaast is er in deze paragraaf kort aandacht voor het areaal begraafplaatsen en de aparte status hiervan.

3.3.1 Wat beheren we?

3.3.2 Begraafplaatsen

Begraafplaatsen maken onderdeel uit van het openbare groen, maar hebben vanwege hun wettelijke taak, maatschappelijke betekenis en bijzondere functie een eigen status. Het groenonderhoud sluit grotendeels aan op de uitgangspunten voor het overige openbare groen, maar begraafplaatsen vragen aanvullend om specifieke beheerprocessen, die nergens anders in de openbare ruimte voorkomen. Naast het beheer van bomen, beplanting en gazons gaat het om werkzaamheden en verantwoordelijkheden rond de Wet op de lijkbezorging, grafrechten en administratie, begraven, ruimen en herbegraven, dienstverlening aan nabestaanden, beheer van grafmonumenten, urnenvoorzieningen en strooivelden en het bewaken van de toekomstige grafcapaciteit. Daarom beschikken de begraafplaatsen over een eigen beheerorganisatie, eigen budgetten, specifieke capaciteit, aparte kwaliteitsmetingen en een vast kwaliteitsniveau A. Een apart beheerplan is daarmee noodzakelijk omdat een begraafplaats meer is dan een groenvoorziening; het is tegelijk een maatschappelijke voorziening, een beheerobject en een wettelijke taak van de gemeente.

3.4 Inlopen achterstanden

In de vorige planperiode is incidenteel budget beschikbaar gesteld om onderhoudsachterstanden weg te werken. Dit budget is de afgelopen jaren gebruikt om bestaande knelpunten in de openbare ruimte aan te pakken. Hieronder volgt per onderdeel kort wat er is gedaan om de achterstanden in te lopen.

3.4.1 Groen

De afgelopen jaren is gewerkt aan het wegwerken van achterstanden in het groenonderhoud. Een deel van het openbaar groen verkeerde in een slechte technische staat en was toe aan renovatie of vervanging. Bij het wegwerken van de achterstanden wordt wijkgericht gewerkt. Hierbij wordt per wijk bekeken welke renovaties en vervangingen noodzakelijk zijn. Tegelijkertijd wordt ook buiten deze planning beoordeeld of op andere locaties in de gemeente aanvullende groenrenovaties nodig zijn. Waar mogelijk worden deze werkzaamheden afgestemd op de planning van revitaliseringsprojecten, zodat groenrenovaties integraal kunnen worden meegenomen en werkzaamheden efficiënt worden uitgevoerd. Hierdoor wordt niet alleen de kwaliteit en veiligheid van het openbaar groen verbeterd, maar worden ook kosten en overlast zoveel mogelijk beperkt.

3.4.2 Bomen

Naast achterstanden in het groenonderhoud, was er een belangrijke opgave om de veiligheid van het bomenbestand op orde te brengen, zodat wordt voldaan aan de gemeentelijke zorgplicht. Met de vaststelling van het IBOR is hiervoor incidenteel budget beschikbaar gesteld. Dankzij deze extra middelen zijn de achterstanden in het bomenonderhoud die risico's voor de omgeving opleverden in 2024 weggewerkt. Om nieuwe achterstanden te voorkomen, wordt het bomenbestand nu volgens een structurele onderhoudscyclus eens per drie jaar gecontroleerd en onderhouden. Zogenaamde attentiebomen, bomen die meer aandacht nodig hebben in verband met een of meer boomgebreken, worden jaarlijks gecontroleerd en onderhouden. Daarnaast wordt jaarlijks een beperkt aantal bomen vervangen vanwege onveiligheid als gevolg van ziekte, aantastingen of houtrot.

Een belangrijke ontwikkeling in het beheer van bomen is de Natuurherstelverordening van de Europese Unie. Deze verordening is sinds 2024 van kracht en legt gemeenten een wettelijke resultaatsverplichting op. Voor stedelijke gebieden geldt dat het oppervlak aan groen en boomkroonbedekking tot en met 2030 niet mag afnemen ten opzichte van 2024. Vanaf 2031 moet zelfs sprake zijn van een groeiende trend. Voor Zevenaar betekent dit dat bij ruimtelijke ontwikkelingen, herinrichtingen en beheermaatregelen aantoonbaar rekening moet worden gehouden met behoud van groen, compensatie van groenverlies en versterking van de boomstructuur. Het behoud van volwassen bomen is daarbij essentieel.

3.4.3 Elementverharding

Met de vaststelling van het IBOR is in 2022 extra budget vrijgekomen voor werkzaamheden aan elementverharding. Er was namelijk sprake van achterstanden in de aanpak van schades aan elementverharding en asfalt. Elementverharding betreft trottoirs en rijbanen die bestaan uit klinkers. In de periode 2023-2025 is het extra vrijgekomen budget ingezet voor werkzaamheden in de wijken Methen, Heerenmäten en Stegeslag. Werkzaamheden aan het asfalt bestonden uit het uitfrezen van stukken asfalt ('bakken zetten') om deze vervolgens te herstellen. Ook zijn diverse toplagen vervangen. Afhankelijk van de staat van het asfalt is gekeken welke specifieke aanpak nodig was. De werkzaamheden aan de elementverharding betroffen het vervangen van hele banen, maar ook gericht kleine stukken verharding.

3.5 Ambities uit IBOR 2022-2032: Wat hebben we gedaan?

3.5.1 Biodiversiteit

Biodiversiteit is de variatie van planten, dieren en ecosystemen in een gebied. Wereldwijd neemt deze af, vooral door menselijk handelen, waardoor ecosystemen kwetsbaar worden en minder goed functioneren. In de openbare ruimte kan biodiversiteit worden vergroot door meer en gevarieerder groen toe te passen. Denk hierbij aan bloemrijke bermen, oeverbeplanting en geveltuinen. Variatie in beplanting helpt bovendien om ziekten en plagen te beperken. In het IBOR hebben we daarom als ambitie opgenomen om de bestaande biodiversiteit te behouden en te vergroten.

We hebben een Kansenkaart Biodiversiteit opgesteld. Dit is een kaart die inzichtelijk maakt waar in de openbare ruimte kansen liggen om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Deze kansenkaart wordt ingezet bij geplande vervangingen van groenvoorzieningen en de revitaliseringen. Zo hebben we bij groot onderhoud en bij groenrenovaties in de gemeente delen van gazonvlakken omgevormd naar kruidenrijke vegetatie. Bij het aanbrengen van nieuwe beplanting kiezen we voor bloemrijke en insectvriendelijke soorten. In het plantseizoen 2024-2025 zijn we gestart met de aanplant van jonge bomen, waaronder in Hengelder en in het gebied tussen De Tol en De Bem. Bij revitaliseringen voegen we, waar mogelijk, ook bomen toe.

In 2023 zijn we gestart met het gefaseerd maaien van bermen. Dit maaibeleid hebben we sindsdien voortgezet. Het maaibeheer is afgestemd op de functie van het groen en de ambitie om biodiversiteit te versterken. Grasvelden in woonwijken, centra en andere recreatief gebruikte locaties worden intensief onderhouden en ongeveer 26 tot 30 keer per jaar gemaaid om een verzorgd en bruikbaar beeld te behouden (één keer per week in het groeiseizoen). Bermen en kruidenrijke vegetaties worden juist steeds vaker ecologisch beheerd, waarbij in fases wordt gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Hierdoor verschraalt de bodem. Dit betekent dat er steeds meer voedingsstoffen uit de bodem verdwijnen, waardoor inheemse kruiden en bloemen meer geleidelijk ruimte krijgen, wat bijdraagt aan biodiversiteit en de ecologische kwaliteit van bermen. Nieuwe bermen worden waar mogelijk ingezaaid met gebiedseigen kruidenmengsels. Niet alle bermen krijgen hetzelfde beheer; de gemeente richt zich vooral op kansrijke bermen en ecologische verbindingen. Hiermee combineert Zevenaar een verzorgd straatbeeld op intensief gebruikte locaties met een beheerstrategie die natuurwaarden, klimaatadaptatie en biodiversiteit versterkt.

Bij het vergroten van de biodiversiteit en het behouden van de bestaande is het ook belangrijk om aandacht te schenken aan schadelijke planten die de biodiversiteit bedreigen. Dit hebben we gedaan door in te zetten op de bestrijding van invasieve exoten die op de Unielijst van de Europese Unie staan. Voor de

gemeente Zevenaar is de aanpak met name gericht op de reuzenberenklauw en de Japanse duizendknoop in de directe omgeving van tuinen. We hebben hiervoor specifiek materieel aangeschaft en maken gebruik van methodes zoals heet water, afgraven en elektrocuteren bij de bestrijding van de schadelijke planten. In 2024 hebben we de heet-water-bestrijdingsmethode toegepast bij de Japanse duizendknoop. De locaties van de schadelijke planten zijn digitaal inzichtelijk gemaakt in een monitoringssysteem, zodat de effecten van de bestrijding gevolgd kunnen worden.

3.5.2 Klimaatadaptatie

Een klimaatbestendige openbare ruimte is belangrijk omdat het helpt om de gevolgen van klimaatverandering te beperken en beheersbaar te houden. De doelstellingen die zijn gekoppeld aan de ambitie voor een klimaatbestendige openbare ruimte zijn grotendeels geregeld vanuit het Watertakenplan. Dit is een gezamenlijk beleidsplan van de Liemerse gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort en het Waterschap Rijn en IJssel, waarin onder andere is vastgelegd welke maatregelen worden genomen om onder meer wateroverlast, droogte en klimaatverandering aan te pakken.

In 2024 is een belangrijke basis gelegd met het opstellen van een afkoppelkansenkaart, waarin potentiële locaties voor het infiltreren van hemelwater inzichtelijk zijn gemaakt. Deze kaart vormt een belangrijk hulpmiddel bij het gericht nemen van maatregelen in de openbare ruimte en bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast is een handboek opgesteld voor de inrichting van een klimaatadaptieve openbare ruimte. Hiermee beschikt de gemeente over concrete richtlijnen om bij (her)inrichting en onderhoud structureel rekening te houden met klimaatbestendigheid, zoals het vasthouden en infiltreren van water.

Ook is ingezet op het betrekken van inwoners bij deze opgave. Zo worden inwoners van de gemeente aangespoord om hun tuin te vergroenen, de regenpijp af te koppelen of om een groen dak aan te leggen. Ter ondersteuning hiervan is een subsidieregeling vastgesteld met een looptijd tot eind 2027, waarmee inwoners worden gestimuleerd om bijvoorbeeld waterbergende maatregelen in hun tuin te realiseren.

De aanpak beperkt zich niet tot de bebouwde kom. In regionaal verband is, samen met de gemeenten Duiven en Westervoort, een project gestart gericht op het klimaatadaptief maken van het buitengebied. Ook is in deze samenwerking het rapport Bouwsteen Water en Bodem De Liemers vastgesteld, inclusief een signaleringskaart die helpt bij het beter organiseren van een klimaatadaptieve ruimtelijke inrichting. Deze samenwerking komt ook tot uiting in het centraal hitteplan dat de gemeente Zevenaar samen met Duiven en Westervoort heeft opgesteld in 2024. Hierin staat benoemd wanneer, wat, aan wie en hoe gecommuniceerd moet worden bij een hittegolf. Bij het opstellen is ook samengewerkt met de GGD en de Veiligheidsregio.

3.5.3 Duurzaam en circulair

De gemeente heeft de afgelopen jaren nadrukkelijk ingezet op duurzaam en circulair werken bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Bij revitaliseringsprojecten wordt, waar mogelijk, gebruikgemaakt van gerecyclede materialen en wordt actief gestuurd op hergebruik. Zo zijn bijvoorbeeld speeltoestellen uit Angerlo, die nog in goede staat verkeerden, opnieuw ingezet bij de aanleg van een inclusieve speel- en ontmoetingsruimte in Tolkamer. Op deze manier wordt verspilling voorkomen en krijgen materialen een tweede leven.

Daarnaast is er oog voor duurzame alternatieven en toepassingen. Bij de herinrichting van straten in woonwijken wordt, waar mogelijk, geen asfalt meer toegepast, maar gekozen voor klinkers. Dit draagt niet alleen bij aan een herkenbare en verkeersveilige inrichting van woongebieden, maar heeft ook voordelen voor de waterhuishouding, omdat regenwater beter kan infiltreren. Ook gaan klinkers langer mee, wat bijdraagt aan een duurzamer gebruik van materialen en de levensduur van de openbare ruimte. Een ander voorbeeld is dat de gemeente kiest voor het plaatsen van ledverlichting in de openbare ruimte en verlichting op een slimme manier toepast. Zo is de verlichting aan de Landeweerdijk in de wijk Groot Holthuizen geregeld met sensoren. De verlichting gaat aan als gebruik van het fietspad wordt gedetecteerd, brandt vervolgens tien minuten en gaat daarna weer uit.

Verder stelt de gemeente duurzaamheid ook in haar samenwerking met marktpartijen voorop. Bij de selectie van aannemers worden expliciete duurzaamheidseisen gesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van het gebruik van duurzaam materieel en circulaire werkwijzen. Zo zijn bij de aanbesteding voor nieuwe speeltoestellen criteria opgenomen op het gebied van duurzame en circulaire materialen, naast sociale aspecten zoals Social Return. Dit is een manier waarop de overheid bij aanbestedingen stimuleert of verplicht dat opdrachtnemers extra maatschappelijke waarde creëren, bijvoorbeeld door werk- of ontwikkelkansen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee wordt niet alleen gestuurd op milieuwinst, maar ook op maatschappelijke meerwaarde.

3.5.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen

De gemeente Zevenaar heeft vanuit de ambitie voor een aantrekkelijke en uitnodigende openbare ruimte voor iedereen onder andere ingezet op het verbeteren van speel- en ontmoetingsplekken. Renovatie van speelterreinen vindt plaats op basis van het beheerplan Spelen en wordt verspreid over de gehele gemeente uitgevoerd. Kenmerkend voor deze aanpak is de actieve betrokkenheid van inwoners. Zo hebben bewoners binnen gestelde kaders invloed op de keuze van speeltoestellen en de inrichting van de speelplek. Bij grotere revitaliseringsprojecten wordt standaard de vervanging van speelvoorzieningen

meegenomen, waardoor verbeteringen van speel- en ontmoetingsplekken integraal onderdeel zijn van gebiedsontwikkelingen.

Om de kwaliteit verder te vergroten is in 2023 een onderzoek uitgevoerd naar de toegankelijkheid en inclusiviteit van de speelplekken binnen de gemeente. De uitkomsten hiervan worden sindsdien gebruikt bij renovaties. In 2024 is een belangrijke mijlpaal bereikt met de realisatie van de eerste volledig inclusieve ontmoetingsplek in Angerlo. Deze locatie fungeert als voorbeeld voor toekomstige herinrichtingen van speelterreinen binnen de gemeente. In 2025 is deze lijn voortgezet en zijn op diverse locaties speel- en ontmoetingsplekken (her)ingericht tot inclusieve of natuurlijke speel- en ontmoetingsplekken. Daarnaast zijn de afgelopen jaren speeltoestellen vervangen op verschillende locaties in de gemeente.

Ook is ingezet op het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor alle doelgroepen. Bij nieuwe aanleg, vervanging en groot onderhoud van de openbare ruimte wordt standaard gekeken naar verbeteringen in bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid. Dit vertaalt zich onder andere in maatregelen zoals het verlagen van trottoirbanden en het aanbrengen van ribbelstroken bij openbaarvervoervoorzieningen, zodat voorzieningen beter toegankelijk zijn voor mensen met een mobiliteits- of visuele beperking.

Naast de integrale werkwijze bij revitaliseringen zijn ook concrete projecten gerealiseerd. In 2023 is in samenwerking met visvereniging HSV de Breuly de toegankelijkheid van vismogelijkheden in park Rosorum verbeterd voor mensen die minder mobiel zijn. In 2025 is deze inzet voortgezet met de aanleg van een tweede vispad dat ook toegankelijk is voor deze doelgroep. Om beter zicht te krijgen op hoe inwoners de toegankelijkheid ervaren, is in 2024 onderzocht welke locaties in de openbare ruimte zij als minder toegankelijk beschouwen. Uit dit onderzoek zijn geen grote knelpunten naar voren gekomen. De resultaten worden gebruikt bij de voorbereiding van revitaliseringsprojecten en groot onderhoud, zodat waar nodig gericht verbeteringen worden aangebracht.

Tot slot ziet de ambitie aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen ook toe op een veilige openbare ruimte. Dit doen we door aandacht te hebben voor verkeersveiligheid. Zo is in 2025 gewerkt aan het verbeteren van de bereikbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid voor fietsers, onder andere door het optimaliseren van de snelfietsroute met een verkeersregelinstallatie ter hoogte van de aansluiting Hunneveldweg–Doesburgseweg.

3.5.5 Betrokken en tevreden inwoners

De afgelopen jaren heeft de gemeente actief ingezet op het betrekken van de samenleving bij de herinrichting en het beheer van de openbare ruimte. Bij grootschalige integrale vervangingen, zoals revitaliseringsprojecten, is participatie een vast onderdeel van het projectproces. Sinds 2023 wordt dit versterkt door de inzet van een omgevingsmanager, die zich richt op het verbinden van inwoners en andere betrokken partijen, het afstemmen van belangen en het in beeld brengen van wensen en gevoeligheden. Deze input wordt zowel in de voorbereiding als tijdens de uitvoering van werkzaamheden actief meegenomen en gekoppeld aan de gemeentelijke projectdoelen.

De gemeente hecht daarbij veel waarde aan transparantie. Opgehaalde informatie uit participatieprocessen wordt helder teruggekoppeld, waarbij ook wordt aangegeven wat wel en niet met de input kan worden gedaan. Daarnaast wordt geëvalueerd hoe inwoners het proces en de uiteindelijke resultaten hebben ervaren. Zo bleek bijvoorbeeld uit een evaluatie in Angerlo dat inwoners overwegend positief zijn over de wijze waarop het omgevingsmanagement daar is vormgegeven. De evaluatie is in oktober 2025 via een raadsinformatiebrief met de raad gedeeld.

Participatie krijgt op verschillende manieren concreet vorm. In 2023 was bij de herinrichting van een speeltuin in Angerlo een klankbordgroep betrokken bij het vaststellen van de randvoorwaarden en konden kinderen hun wensen kenbaar maken in een les op de basisschool. Vervolgens konden inwoners via het digitale platform Zevenaar Verbindt hun voorkeuren kenbaar maken voor de uiteindelijke inrichting. Dit platform is een centrale plek waar inwoners kunnen meedenken over beleid en projecten in de openbare ruimte. Ook worden bij grotere revitaliseringsprojecten projectpagina's ingericht op de gemeentelijke website, waar inwoners niet alleen praktische informatie vinden, maar ook verslagen en terugkoppelingen van participatierondes kunnen nalezen.

Daarnaast zijn er diverse voorbeelden waarbij de gemeente samen met inwoners de openbare ruimte vormgeeft. Zo zijn bij de herinrichtingswerkzaamheden in Tolkamer geveltuintjes gezamenlijk aangelegd en beplant. Ook bij toekomstige revitaliseringen op andere plekken waar niet direct veel ruimte is voor het toepassen van groen, kunnen geveltuintjes een uitkomst bieden. De gemeente heeft dan ook het voornemen om dit zoveel mogelijk mee te nemen bij de nieuwe revitalisatieprojecten. Zo wordt er een aantrekkelijke en groene openbare ruimte gecreëerd in samenwerking met bewoners. In Lobith is in samenwerking met omwonenden een nieuwe invulling gegeven aan drie braakliggende terreinen, met ruimte voor spelen en ontmoeten voor verschillende leeftijden. Ook faciliteert de gemeente sinds 2025 initiatieven van inwoners die zelf willen bijdragen aan de openbare ruimte.

Via een speciale pagina op de gemeentelijke website kunnen zij plannen indienen voor zelfbeheer, waarbij ook wordt toegelicht welke stappen nodig zijn en welke spelregels gelden. Hiermee stimuleert de gemeente dat inwoners actief bijdragen aan een prettige en goed onderhouden leefomgeving. De genoemde speel- en ontmoetingsplek in Tolkamer met hergebruikte speeltoestellen is een voorbeeld van actieve bijdrage door inwoners. Deze plek is door samenwerking tussen grondeigenaren, aanwonenden en een lokale zorginstelling gerealiseerd.

Onderdeel van betrokken en tevreden inwoners is ook goede informatievoorziening. Daarom wil de gemeente meer aandacht besteden aan proactieve communicatie naar de inwoners over het beheer en onderhoud. Door bewoners mee te nemen in wat voor werkzaamheden de gemeente uitvoert, maar vooral ook waarom en hoe dit wordt uitgevoerd, krijgen inwoners ook beter de kans om betrokken te zijn en te blijven.

3.5.5.1 Veiligheidsmonitor 2025

De Veiligheidsmonitor is een landelijk onderzoek dat elke twee jaar wordt uitgevoerd onder 65.000 Nederlanders. Het onderzoek meet hoe inwoners veiligheid, leefbaarheid en criminaliteit ervaren. Gemeenten kunnen deelnemen om betrouwbare lokale resultaten te krijgen. Zevenaar deed in 2025 voor de vijfde keer mee aan de Veiligheidsmonitor. In totaal hebben 608 inwoners van de gemeente Zevenaar gereageerd.

Deelgebied gemeente Zevenaar	2021	2025
Noord	6,1	6,5
Midden	6,6	6,4
Zuid	5,8	6,2

Tabel 2 Scores fysieke kwaliteit per deelgebied (Bron: Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar 2025)

In 2021 heeft er ook een Veiligheidsmonitor plaatsgevonden. De cijfers van de fysieke kwaliteit per deelgebied van de gemeente zijn ter vergelijking opgenomen in de Veiligheidsmonitor van 2025. In tabel 2 worden deze weergegeven. De score in de deelgebieden Noord en Zuid is omhooggegaan, voor het deelgebied Midden zien we een daling. Als we deze scores naast de planning van de revitaliseringen leggen, zien we dat in de wijken waar de scores omhoog zijn gegaan meerdere revitaliseringsprojecten hebben plaatsgevonden, zijn afgerond of nog in uitvoering zijn. Tegelijkertijd zijn de revitaliseringen nog in volle gang en staan er nog verschillende projecten op de planning. Daardoor zijn nog niet alle verbeteringen zichtbaar in de openbare ruimte of in de beleving van inwoners. We blijven daarom volgen hoe inwoners de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte ervaren. Dat doen we onder andere via de Veiligheidsmonitor, maar ook na afloop van de revitaliseringen en bij de voorbereiding van nieuwe beheerplannen.

3.5.6 Conclusie

Sinds 2022 hebben er verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We hebben veel ervaringen opgedaan met integraal en zo efficiënt mogelijk werken en daarmee al mooie resultaten bereikt. We gebruiken de ervaringen uit de afgelopen periode als belangrijke basis voor het opstellen van de nieuwe beheerplannen. Door te kijken naar wat goed werkt en waar verbeteringen mogelijk zijn, laten we de plannen beter aansluiten op de dagelijkse beheerpraktijk en toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte. Daarbij blijven de vastgestelde kwaliteitsniveaus, ambities en doelstellingen uit het IBOR leidend. Zo werken we ook de komende jaren gericht aan een veilige, duurzame, aantrekkelijke en goed onderhouden openbare ruimte. De nieuwe beheerplannen vertalen deze ambities naar concrete maatregelen en keuzes voor de komende planperiode, zodat de openbare ruimte blijft voldoen aan de kwaliteit die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Naast de ervaringen vanuit beheer en uitvoering vinden we ook de mening van inwoners belangrijk. Daarom zetten we, aanvullend op de resultaten van de Veiligheidsmonitor, een enquête uit onder inwoners van de gemeente Zevenaar. De resultaten uit de Veiligheidsmonitor laten namelijk zien dat er nog stappen te maken zijn om de ervaringen van inwoners te verbeteren. Met een enquête brengen we concreet in beeld hoe inwoners de openbare ruimte ervaren en welke aandachtspunten zij zien. We gebruiken deze resultaten bij de evaluatie van het huidige beheer en bij het maken van keuzes in de nieuwe beheerplannen. In de beheerplannen kunnen we de resultaten vertalen naar concrete acties. Op deze manier combineren we praktijkervaringen met de inzichten van inwoners en kunnen we, waar mogelijk, gericht inspelen op hun wensen en behoeften.

Hierdoor ontstaan beheerplannen die niet alleen goed uitvoerbaar zijn, maar ook breed aansluiten bij wat inwoners belangrijk vinden.

4 Financiële actualisatie

4.1 Toelichting actualisatie

In 2022 heeft de gemeenteraad gekozen voor onderhoudsscenario 1. Daarmee bleven de bestaande beeld- en kwaliteitsambities voor de openbare ruimte behouden. Daarnaast is extra budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van ambities, het versterken van de organisatie, structurele vervangingen en het wegwerken van onderhoudsachterstanden. Met deze budgetten zijn in 2022 beheerplannen vastgesteld. In deze plannen is uitgewerkt hoe de doelen uit het IBOR worden vertaald naar maatregelen, prioriteiten, planning en inzet van middelen. De beheerplannen geven daarmee richting aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Deze actualisatie laat zien welke middelen in 2027-2031 nodig zijn om het beheer, onderhoud en de vervangingen uit te voeren volgens onderhoudsscenario 1 uit het IBOR. Voor beheer en onderhoud zijn drie financieringsbronnen beschikbaar: de exploitatiebegroting, voorzieningen en vervangingsinvesteringen. Exploitatiebudgetten en voorzieningen worden gebruikt voor regulier en planmatig onderhoud. Vervangingsinvesteringen worden ingezet voor het vervangen van onderdelen aan het einde van hun levensduur.

4.2 Exploitatie en voorzieningen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt ingericht volgens de uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen exploitatiebudgetten en voorzieningen. De lasten voor regulier beheer en onderhoud zijn opgenomen in de begroting als exploitatiebudget. Voor planmatig groot onderhoud, waarvan de lasten zich niet gelijkmatig over de jaren verdelen, worden voorzieningen gevormd met dotaties (stortingen). De extra benodigde middelen voor zowel de exploitatiebudgetten als de dotaties aan de voorzieningen zijn gebaseerd op het areaal, het vastgestelde kwaliteitsniveau en de meerjarenonderhoudsplanning zoals die nu bekend zijn.

4.2.1 Stand van zaken

In het IBOR 2022–2032 was, naast budget voor de onderhoudskosten, ook aandacht voor middelen voor het inlopen van achterstanden, budget voor het uitvoeren van de ambities, de nieuwe manier van werken en de bijbehorende organisatiekosten. In de huidige planperiode is deze systematiek deels gewijzigd, mede op basis van opgedane ervaringen en verdere professionalisering van het beheer. Dit heeft invloed gehad op de eerdergenoemde budgetten. Hieronder wordt kort toegelicht hoe.

4.2.1.1 Organisatiekosten

In het IBOR 2022–2032 is expliciet budget opgenomen voor organisatiekosten. Dit hing samen met de gekozen manier van werken, waarbij integraal, gebiedsgericht en planmatig zou worden gestuurd op beheer en onderhoud, gekoppeld aan de realisatie van ambities in de openbare ruimte. Deze werkwijze vroeg destijds om extra organisatorische capaciteit en nieuwe rollen binnen de beheerorganisatie, waaronder een integraal beheerder en technische beheerders. Omdat deze benodigde capaciteit toen nog

niet aanwezig was, is hiervoor aanvullend budget opgenomen in de exploitatie om de uitvoering van het IBOR mogelijk te maken. In de huidige actualisatie is ervoor gekozen om deze organisatiekosten niet opnieuw als afzonderlijk budget op te nemen. Op dit moment zijn de benodigde capaciteit en bijbehorende kosten structureel ingebed in de gemeentelijke organisatie en verwerkt in de formatie. Het is daarmee wel nodig om te blijven evalueren of deze capaciteit voldoende blijft in verband met de groei van het areaal.

4.2.1.2 Benodigde middelen ambities

In het IBOR 2022–2032 zijn de kosten die samenhangen met het realiseren van de ambities expliciet inzichtelijk gemaakt als afzonderlijke budgetten in de exploitatie. Dit is toen gedaan omdat de ambities en doelstellingen nieuw waren en impact hadden op de manier van werken. Ze werden als aanvullende opgave beschouwd. In de huidige planperiode zijn deze ambities echter onderdeel geworden van de reguliere manier van werken. Dit sluit aan bij de ontwikkeling naar integraal, planmatig en gebiedsgericht beheer. Als gevolg hiervan worden ambities niet meer als afzonderlijke activiteiten gepositioneerd, maar maken zij integraal onderdeel uit van reguliere onderhouds- en beheermaatregelen en de daarbij behorende afwegingen. De hiermee samenhangende kosten zijn daarom verwerkt in de reguliere meerjarenramingen voor beheer en onderhoud. Dit leidt tot een meer realistische en integrale begroting, waarin de uitvoering van ambities vanzelfsprekend onderdeel is van het dagelijks beheer in plaats van een aparte opgave.

4.2.1.3 Achterstanden in onderhoud

In de vorige planperiode is incidenteel budget beschikbaar gesteld om onderhoudsachterstanden weg te werken. Dit budget is de afgelopen jaren gebruikt om bestaande knelpunten in de openbare ruimte aan te pakken. Dit is ook toegelicht in hoofdstuk 3. Voor de komende planperiode wordt geen nieuw incidenteel budget aangevraagd voor het wegwerken van achterstanden. Het uitgangspunt is dat nieuwe achterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen. Dat betekent niet dat er nooit meer achterstanden kunnen ontstaan. Door omstandigheden kan dat nog steeds gebeuren. De beheerorganisatie is inmiddels beter ingericht om onderhoud planmatig en integraal uit te voeren. Daardoor sluit het onderhoud beter aan op wat in de praktijk nodig is.

4.2.2 Extra benodigde middelen

In 2022 zijn met de vaststelling van het IBOR exploitatiebudgetten aangevraagd. Voor deze financiële actualisatie hebben we kritisch gekeken naar deze budgetten. Vervolgens is er realistisch geraamd. In de onderstaande tabel wordt aangegeven wat de extra benodigde middelen zijn om voor de aankomende planperiode.

Extra benodigde middelen	Structureel of incidenteel	2027	2028	2029	2030	2031
Regulier onderhoud	Structureel	€ 121.266	€ 121.266	€ 121.266	€ 121.266	€ 121.266
Groot onderhoud (voorziening)	Structureel	€ 123.604	€ 123.604	€ 123.604	€ 123.604	€ 123.604
Totaal extra onderhoudskosten (exploitatie)	**Structureel**	**€ 244.870**	**€ 244.870**	**€ 244.870**	**€ 244.870**	**€ 244.870**

Tabel 3 Overzicht extra benodigde middelen exploitatie

Voor de meeste areaalonderdelen in het IBOR kunnen we door met het geraamde budgetten zoals die met de vaststelling van het IBOR in 2022 zijn aangevraagd. Voor de onderdelen openbare verlichting en spelen zijn extra middelen nodig. Voor openbare verlichting is dit budget nodig om autonome kosten die worden doorbelast door de netbeheerder te bekostigen. Dit zijn kosten waar de gemeente geen invloed op heeft en die fluctueren. Voor spelen is extra budget nodig in verband met het vergrootte areaal. De gemeente heeft de afgelopen jaren flink ingezet op speel- en ontmoetingsplekken vanuit de IBOR-ambities. Een groot deel van de speelplekken is echter verouderd en wordt de komende jaren gefaseerd vervangen. Tot die tijd vraagt het areaal extra inzet voor inspecties, kleine reparaties en levensverlengend onderhoud. Met deze aanvulling kan de gemeente de veiligheid en kwaliteit van de speelvoorzieningen waarborgen totdat de geplande herinrichtingen zijn uitgevoerd.

Daarnaast zijn er dotaties nodig in de voorzieningen voor verlichting en civiele kunstwerken. De voorziening verlichting wordt gebruikt voor het schilderen van lichtmasten en ander straatmeubilair. De voorziening civiele kunstwerken wordt gebruikt voor groot onderhoud aan onder andere tunnels en bruggen. Het groot onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspectieresultaten.

4.3 Investeringen

Volgens het BBV is sprake van een investering als de uitgave meerdere jaren nut heeft. Dit is het geval bij vervangingen. De lasten worden geactiveerd en over meerdere jaren afgeschreven. Dit geldt bijvoorbeeld voor het vervangen of aanleggen van wegen, verlichting, civiele kunstwerken en speelvoorzieningen. De jaarlijkse lasten bestaan uit afschrijving en rente. Deze kosten noemen we kapitaallasten. Zo worden de kosten verdeeld over de jaren waarin de investering wordt gebruikt en niet in één keer betaald uit de exploitatiebegroting. In deze paragraaf volgt een overzicht van de benodigde middelen voor vervangingen. De hoogte van de budgetten is gebaseerd op het huidige areaal, het vastgestelde kwaliteitsniveau en de meerjarenplanning zoals die nu bekend zijn.

4.3.1 Stand van zaken

Net zoals bij de exploitatiebudgetten zijn er ontwikkelingen die betrekking hebben op de investeringsbudgetten. Hieronder staan deze kort toegelicht.

4.3.1.1 Benodigde middelen ambities

In het IBOR 2022-2032 zijn ook in het vervangingsbudget de kosten die samenhangen met het realiseren van de ambities expliciet inzichtelijk gemaakt als afzonderlijke budgetten. In de huidige planperiode zijn de meeste ambitie-budgetten opgenomen in de investeringsbudgetten. Dit betreft de benodigde middelen die betrekking hebben op de ambities klimaatadaptatie en duurzaam en circulair. Het budget voor de ambitie aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen is nog wel apart geraamd, zodat dit budget ten goede komt aan de toevoeging en vervanging van groen bij reguliere vervangingen. Daarmee draagt het bij aan een aantrekkelijke openbare ruimte en een openbare ruimte waarin biodiversiteit wordt behouden en vergroot.

4.3.1.2 Revitaliseringen

Sinds 2023 zijn de revitaliseringen volop in uitvoering. Binnen deze projecten pakken we de openbare ruimte integraal aan; we combineren vervangingen van onder meer wegen, groen en openbare verlichting

met werkzaamheden aan de riolering. De financiering komt daarom uit zowel het IBOR als het Watertakenplan. Voor de komende jaren is een meerjarenplanning opgesteld, zoals benoemd in hoofdstuk 3, waarin staat welke wijken en projecten wanneer aan de beurt zijn. Met de nieuwe investeringsbudgetten kunnen we de voorbereiding en uitvoering van de projecten vanaf 2027 voortzetten en blijven we werken aan een veilige, duurzame en toekomstbestendige openbare ruimte.

4.3.2 Benodigde middelen vervangingen

In het IBOR is op basis van het toen bekende areaal, de kwaliteit en de ouderdom van onderdelen een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de periode 2022-2032. Voor deze actualisatie is opnieuw een inschatting gemaakt op basis van de nu bekende gegevens over areaal, kwaliteit en ouderdom. Daarmee ontstaat een actueel beeld van de investeringsbudgetten die nodig zijn voor de komende vijf jaar.

De budgetten voor de reguliere vervangingen hebben betrekking op de verschillende beheergroepen zoals openbare verlichting, spelen en verkeersvoorzieningen. Een aantal investeringen is structureel en een aantal is eenmalig. Dit laatste is bijvoorbeeld van toepassing bij de vervanging van verkeersregelinstallaties en bij de renovatie van wegen buiten de revitaliseringsprojecten. Voor de beheergroep spelen is nog budget beschikbaar tot en met 2028. De benodigde middelen voor spelen zijn daarom vanaf 2029 opgenomen.

De budgetten voor de revitaliseringen hebben betrekking op de benodigde middelen voor de grootschalige vervangingen wegen en de grootschalige vervangingen groen die integraal worden uitgevoerd (werk met werk maken). De benodigde middelen voor het vervangen van het riool zijn verwerkt in het Watertakenplan. De budgetten zijn gebaseerd op de meerjarenplanning van de aankomende vijf jaar en de wijken die in die periode worden aangepakt (zie hoofdstuk 3). Voor 2027 vragen we een relatief klein gedeelte van het totaal benodigde budget voor alle geplande wijken aan. Dit budget gebruiken we voor de voorbereidende onderzoeken. Vanaf 2028 kunnen dan de eerste nieuwe projecten van start.

	2027	2028	2029	2030	2031
Openbare verlichting	€ 124.641	€ 124.641	€ 124.641	€ 124.641	€ 124.641
Verkeersvoorzieningen	€ 299.500	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Spelen	€ 0	€ 0	€ 353.000	€ 353.000	€ 353.000
Begraafplaatsen	€ 175.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bomen	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000	€ 160.000
Groen	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000
Ambitie diversiteit groen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Wegen	€ 455.000	€ 855.000	€ 855.000	€ 655.000	€ 455.000
Revitaliseringen wegen	€ 510.000	€ 1.120.000	€ 1.055.000	€ 855.000	€ 555.000
Revitaliseringen groen	€ 240.000	€ 450.000	€ 485.000	€ 335.000	€ 155.000
Totaal	**€ 2.464.141**	**€ 3.209.641**	**€ 3.532.641**	**€ 2.982.641**	**€ 2.302.641**

Tabel 4 Overzicht benodigde middelen investeringen

4.3.3 Kapitaallasten

Vervangingen moeten volgens de regels van het BBV als investering worden verwerkt. Dit betekent dat de kosten niet in één keer ten laste van de begroting komen, maar op de balans worden opgenomen en vervolgens over meerdere jaren worden afgeschreven. Hierdoor ontstaan jaarlijks terugkerende kapitaallasten, die in de loop van de tijd kunnen oplopen wanneer nieuwe investeringen worden toegevoegd. Hieronder is aangegeven wat het effect op de afschrijvingslasten is als we de komende vijf jaar de nodige vervangingsinvesteringen doen.

	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen	€ 0	€ 84.723	€ 174.731	€ 287.562	€ 386.311	€ 467.560

Tabel 5 Overzicht ontwikkeling kapitaallasten

4.4 Samenvatting financiële actualisatie

In de tabel hieronder volgt een samenvatting van de verschillende budgetten zoals die in de vorige paragrafen zijn beschreven.

	2027	2028	2029	2030	2031
Extra benodigde middelen exploitatie n.a.v. actualisatie	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870	€ 244.870
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen	€ 0	€ 84.723	€ 174.731	€ 287.562	€ 386.311
Impact op de begroting	**€ 244.870**	**€ 329.593**	**€ 419.601**	**€ 532.432**	**€ 631.181**

Tabel 6 Samenvatting financiële actualisatie

5 Conclusie

De afgelopen jaren is gewerkt aan de kwaliteitsniveaus en ambities uit het IBOR 2022-2032. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de openbare ruimte. Er is onder meer ingezet op biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaamheid, toegankelijkheid, participatie en het wegwerken van onderhoudsachterstanden. Met de geactualiseerde budgetten kunnen wij dit werk de komende jaren voortzetten. De actualisatie laat zien welke middelen nodig zijn voor beheer, onderhoud en vervanging in de periode 2027-2031. Daarmee blijven de vastgestelde kwaliteitsniveaus en ambities het uitgangspunt.

De volgende stap is het opstellen van nieuwe beheerplannen. Daarin werken wij de financiële kaders, kwaliteitsniveaus en ambities verder uit in concrete maatregelen en planningen. Ook maken wij daarin keuzes over onderhoud, vervanging en verbetering van de openbare ruimte. Bij die keuzes betrekken wij de inwoners. De uitkomsten van participatie, de belevingsenquête en ervaringen uit projecten worden meegenomen bij het opstellen van de beheerplannen. Zo sluiten maatregelen beter aan bij wat inwoners belangrijk vinden. Daarnaast kunnen we met de geactualiseerde budgetten verder met de lopende revitaliseringsprojecten en starten met de voorbereidingen van deze geplande projecten.

Met het IBOR is in 2022 gekozen voor een integrale manier van werken. Die werkwijze is inmiddels onderdeel van het beheer van de openbare ruimte. Door beheer, onderhoud en vervanging van de verschillende onderdelen van de openbare ruimte samen te bekijken, kunnen werkzaamheden beter op elkaar worden afgestemd. De revitaliseringen zijn hiervan een concreet voorbeeld, maar ook daarbuiten stemmen we binnen de verschillen taakvelden werkzaamheden af. Bijvoorbeeld bij de rondes voor het groot onderhoud. We overleggen, leggen plannen aan elkaar voor en maken gebruik van elkaars expertise in de plannen voor de openbare ruimte. Dit resulteert in dat we ook buiten integraal samenwerken in de uitvoering.

Deze financiële actualisatie is geen nieuw beleidskader, maar een uitwerking van het bestaande IBOR. Met de geactualiseerde budgetten, nieuwe beheerplannen en de integrale werkwijze kan de gemeente de komende jaren verder werken aan een openbare ruimte die past bij de vastgestelde ambities, beschikbare middelen en wensen van inwoners.